

بنام یکتای دانا

صفر تا صد کلاس داری

گرد آورندگان:

معصومه خیامی - ام البنین فرقانی - فاطمه رضازاده

سرشناسه	:	خیامی، معصومه، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	:	صفر تا صد کلاس داری/ گردآورندگان معصومه خیامی، امالبنین فرقانی، فاطمه رضازاده؛ ویراستاری امیرحسین دلاور.
مشخصات نشر	:	مشهد: آرسس، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۱۴۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۶۵۶۲-۰۵-۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	کلاس داری
موضوع	:	Classroom management
موضوع	:	معلمان -- روابط با شاگردان
موضوع	:	Teacher-student relationships
موضوع	:	معلمان -- اثر بخشی
موضوع	:	Teacher effectiveness
نشناسه افزوده	:	فرقانی طرقي، امالبنین، ۱۳۶۱ -
نشناسه افزوده	:	رضازاده، فاطمه، ۱۳۵۴ -
رده بندی کنگر	:	۱۳۹۷ ص ۹/خ LB۳۰۱۳
رده بندی دیویی	:	۳۷۱/۱۰۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۲/ ۷۳

صفر تا صد کلاس داری

معصومه خیامی، امالبنین فرقانی، فاطمه رضازاده

ویراستاری: امیرحسین دلاور

طراحی جلد: حمیدرضا رضوانی اول

صفحه آرایی: حوریه فولادی مهاجر

نشر: انتشارات آرسس ۰۹۱۵۵۰۲۱۳۷۵

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ گاندی

نوبت چاپ: نخست

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۶۲-۰۵-۸

تقدیم به

سرکار خانم انسیه جاوید پور
مدیر موسس مدارس غیردولتی دخترانه نگین

که انبای معلمی را در کنارش آموختیم

و بهترین راه برای رسیدن به امروز را نشانمان داد و موفقیت امروزمان را مدیون
راهنمایی‌های بی‌سایم و بر خود وظیفه می‌دانیم که در کسوت شاگردی از
زحمات و خدمات ارزشمندشان، همراهی و همدلیشان در طول پانزده سال
تدریس تقدیر و تشکر کنیم.

دانش آموزان دیروز، امروز و فردا

خیامی، فرقانی، رضا زاده

مقدمه

ارتقای سطح اطلاعات و تخصص معلمان از موارد مهمی است که هر همکار فرهنگی بدان توجه می‌کند و از روش‌های مؤثر استفاده می‌کند. معلم باید جامعه‌شناس باشد که با شناخت مقتضیات زمان، دانش آموز را برای ورود به جامعه آماده کند.

معلم باید همان‌شناس باشد که با درک نیازهای روحی، دانش آموز را به عنوان فردی سالم تحویل اجتماع دهد.

معلم باید کودک باشد تا با ورود به قلمرو کودکی با دانش آموز ارتباط برقرار کند و راه‌های وثر ارتباط با دیگران را به او بیاموزد.

بهترین معلمان کسانی هستند که هر روز از خودشان سوال می‌پرسند: امروز کلاسمان را چگونه به‌تربیت می‌کنیم؟ و می‌دانند: حفظ شوق یادگیری، تنها رسالت معلم و مدرسه و نظام آموزشی است و برای رسیدن به آن تلاش مداوم دارند تا بهترین ماندگاری را در ذهن دانش‌آموزانشان به یادگار بگذارند.

مطالب کتاب، حاصل چند سال تجربه آموزشی است که در کلاس درس‌مان به کار بسته بسته‌ایم و یا در کتاب‌ها، مجلات رشد معلم، مجلات رشد آموزش ابتدایی و وب سایت‌ها و... مطالعه و در یک مجموعه گردآوری کردیم که قطعاً ذره‌ای از دریای بیکران فن و هنر معلمی می‌باشد و می‌تواند در به‌کاربرد اهداف تعلیم و تربیت مفید واقع شود. آرزو می‌کنیم که جامعه بزرگ معلمان کشور در تمام سطوح آن‌شاء... با امید، سخت کوشی و موفقیت کارشان را ادامه دهند و باز هم شاهد بر صدر نشستن علم و دانش و معلمی در جهان باشیم.

ای معلم تو را سپاس

ای آغاز بی‌پایان، ای وجود بی‌کران، تو را سپاس

ای والا مقام، ای فراتر از کلام، تو را سپاس

فهرست

- ۱۷..... معلمی یعنی چه ؟
- ۱۸..... کیفیت آموزش
- ۱۹..... معلمان موفق از دیدگاه یونسکو.....
- ۲۰..... ویژگی‌های یک معلم خوب از نظر ابن سینا.....
- ۲۲..... اسناد مکتبی مطهری.....
- ۲۳..... ویژگی‌های شش‌گانه تربیتی ما.....
- ۲۴..... چند اصل برای تدریس.....
- ۲۵..... الفبای معلمی در مدرسه.....
- ۲۶..... فنون تدریس.....
- ۲۶..... ۱- تدبیر منفی.....
- ۲۷..... ۲- کم و زیاد کردن تن صدا.....
- ۲۷..... ۳- حرکتهای معلم.....
- ۲۷..... ۴- تاکید روی بعضی از مفاهیم و کلمات.....
- ۲۷..... ۵- اشارات معلم.....
- ۲۷..... ۶- مکث‌های به موقع و هدفمند.....
- ۲۷..... ۷- تشویق و تمجید دانش آموزان.....
- ۲۸..... ۸- نگاه‌های معنی‌دار.....
- ۲۸..... ۹- ضربه‌زدن به میز و صندلی.....
- ۲۸..... ۱۰- تدوین قانون و مقررات کلاس.....

- آموزگار و درس ۳۹
- ۱ - فنون تدریس ۳۹
- الف) شرایط زمانی تدریس ۳۹
- ب) شرایط مکانی تدریس ۳۰
- ج) شرایط آموزشی تدریس ۳۰
- د) شرایط روحی و عاطفی تدریس ۳۴
- ۲- ویژگی‌های آموزگار ۳۴
- الف) ویژگی‌های جسمی و آموزشی آموزگار ۳۴
- ب) ویژگی‌های ادبی و علمی آموزگار ۳۶
- ج) ویژگی‌های اجتماعی و ظاهری آموزگار ۳۷
- ۳- روش‌های تدریس ۳۹
- ۴- فنون و مهارت‌های تدریس ۴۰
- ۵- مراحل تدریس ۴۰
- ۶- مواد مورد استفاده در تدریس ۴۱
- ۷- ابزارهای تدریس و وسایل کمک آموزشی ۴۱
- تجربه‌های ماندگار ۴۲
- ۵- روحیه شادمانی و شوخ طبعی ۴۳
- ۶- دوست یا دشمن؟! ۴۳
- ۷- روحیه و وضعیت تو به تو کمک خواهد کرد ۴۴
- ۸- ستاره امروز ۴۴
- چگونه آرامش خود را در برابر طوفان کلاس حفظ کنیم؟ ۴۵

- ۱- توانایی نظم بخشیدن ۴۵
- ۲- مثبت نگری ۴۵
- ۳- از فریاد زدن پرهیز کن ۴۵
- ۴- اهمیت ظاهر معلم ۴۶
- برخی از این نکات را در مورد ظاهر معلم بیان می‌کنیم: ۴۶
- ۵- کاربرد شجنت اشارات ۴۷
- ۶- استاده از نگاه کردن ۴۷
- ۷- مؤدب باش با قوی باشی ۴۸
- ۸- نیروی اسرار و قاطعیت ۴۸
- ۹- انعطاف پذیر باش ۴۸
- ۱۰- جلب توجه ۴۹
- ۱۱- واکنش‌های معلم ۴۹
- ۱۲- فلسفه اندیشیدن ۴۹
- ۱۳- عبارات جادویی ۵۰
- ظرافت‌های کلاس‌داری برای معلمان ۵۰
- تکنیک‌های ایجاد تمرکز در دانش‌آموزان ۵۲
- نحوه فعال نگاه داشتن کلاس توسط معلم ۵۳
- شیوه‌های برخورد با برخی شاگردان باخصوصیات خاص: ۵۵
۱. شاگردانی که اطلاعات زیادی دارند: ۵۵
۲. شاگردانی که فکر می‌کنند همه چیز را می‌دانند: ۵۵
۳. شاگردانی که به نظرات خود و دیگران احترام نمی‌گذارند: ۵۵

۴. شاگردانی که با هم صحبت می‌کنند و مزاحم دیگران می‌شوند: ۵۶
۵. شاگردانی که رفتار خصمانه دارند: ۵۶
۶. شاگردانی که تمایل به مشارکت در کلاس ندارند: ۵۶
۷. شاگردانی که در کلاس حضور ذهن ندارند: ۵۷
۸. شاگردانی که زیرکانه بحث اصلی درس را به سوی انحراف می‌کشاند: ۵۷
۹. شاگردانی که حکمفرما هستند: ۵۷
۱۰. رفع خستگی دانش‌آموزان در کلاس: ۵۸
- رفتار با کودکان طلاق در مدرسه: ۶۰
- با کلاس شلوغ کنم: ۶۲
- راهکارهایی برای داشتن یک کلاس آرام: ۶۴
- روش برای ایجاد و حفظ نظم در کلاس درس: ۶۷
- چگونه معلم مقتدر باشیم: ۶۹
- کمی از خودتان تعریف کنید: ۶۹
- با نهایت ادب رفتار کنید: ۶۹
- تواضع بیش از اندازه اقتدار را از بین می‌برد: ۶۹
- اشراف اطلاعاتی داشته باشید: ۷۰
- وضع ظاهری مناسبی داشته باشیم: ۷۱
- به موقع و درست تصمیم بگیرید: ۷۲
- به شغل خودتان افتخار کنید: ۷۲
۷. پیشنهاد برای پاسخ به دانش‌آموزان معترض: ۷۲
- اعتراض دانش‌آموزان دلایل مختلفی دارند: ۷۲

راهکارها: ۷۲

۱- مدل اعتراض کردن را به دانش آموزان بیاموزید: ۷۲

۲- بی توجهی کنید. ۷۳

۳- واضح صحبت کنید. ۷۳

۴- کل کل نکنید. ۷۳

۵- حل نخواهید. ۷۳

۶- بخیره نکنید. ۷۳

۷- بی ادبی نباشد. ۷۳

در اولین جلسه‌ای که با اولاد دانش آموزان در مدرسه خواهیم داشت، چه بگوییم؟ ۷۴

۱- صادق اما قاطع باشد: ۷۴

۲- برنامه‌های خود را به وضوح بیان کنید: ۷۵

۳- درباره انتخاب وسایل برای والدین توضیح دهید. ۷۵

۴- درباره تغذیه و بهداشت فردی دانش آموزان صحبت کنید. ۷۵

۵- توضیحاتی درباره ارزشیابی توصیفی بدهید. ۷۵

برخورد با والدین دانش آموز: ۷۶

والدینی که در روز ملاقات خیلی مشتاق هستند. ۷۶

والدینی که می‌خواهند یادتان بدهند چطور درس بدهید. ۷۷

والدینی که هر روز در مدرسه هستند. ۷۷

والدینی که هرگز در ملاقات شرکت نمی‌کنند. ۷۸

والدینی که فکر می‌کنند شما زیادی به بچه‌ها تکلیف می‌دهید. ۷۸

والدینی که از نمره‌های فرزندانشان ناراحت هستند. ۷۹

- ۷۹ بیان و شیوه انتقال مطالب
- ۸۱ حفظ تعادل
- ۸۲ تشویق‌های آموزگار
- ۸۳ تشویق باید واقعی باشد
- ۸۳ تشویق را علنی انجام دهید
- ۸۳ با خوردهای تشویقی
- ۹۰ شکل رفتار دانش‌آموزان
- ۹۰ Ⓐ مطر
- ۹۱ Ⓐ پر خاشاک
- ۹۱ Ⓐ بی‌بند و باری
- ۹۲ Ⓐ اعتماد به نفس
- ۹۳ Ⓐ حسادت
- ۹۳ Ⓐ خود کم‌بینی
- ۹۴ Ⓐ احساس مهم بودن
- ۹۵ نکات کوتاه و قابل تأمل برای مدیریت کلاس
- ۹۵ قدرت خاموش
- ۹۵ راست و محکم بایستید
- ۹۶ وارد حاشیه نشوید
- ۹۷ سرمایه‌گذاری کنید تا سود ببرید
- ۹۸ فضایی از رفتار خوب و پسندیده ایجاد کنید
- ۹۸ شروع و پایان خوبی داشته باشید

- ۹۹..... جای معلم در کلاس:
- ۱۰۲..... قانون‌های طلایی.....
- ۱۰۲..... در مورد اختلاف نظر.....
- ۱۰۳..... در نظر گرفتن فرصتهای یکسان برای دانش‌آموزان.....
- ۱۰۳..... رفتارهای مناسب را تقویت کنید.....
- ۱۰۳..... برای «بدهای» برنامه ریزی کنید.....
- ۱۰۴..... دانش‌آموزان را در تصمیم‌گیری شرکت دهید.....
- ۱۰۴..... برای یادگیری موفقیت، آریز، فرصتهای لازم را فراهم آورید.....
- ۱۰۴..... امکان فعالیت‌های یادگیری بنیادار را فراهم سازید.....
- ۱۰۵..... هر روز را تازه و نو شروع کنید.....
- ۱۰۵..... قوانینتان را توضیح دهید.....
- ۱۰۵..... ظرافت‌های معلم.....
- ۱۰۵..... «در برابر فراگیری که احساس خستگی دارد».....
- ۱۰۶..... «در برابر شکل یا مطلب ناجور روی تابلو».....
- ۱۰۷..... حواس‌پرتی در دانش‌آموزان.....
- ۱۰۷..... حواس‌پرتی دانش‌آموزان، سه منشأ دارد:
- ۱۰۷..... ۱. حواس‌پرتی درونی و ذهنی؛ مانند:
- ۱۰۸..... ۲. بی‌دقتی و حواس‌پرتی بیرونی و محیطی، مانند:
- ۱۰۸..... ۳. حوادث و اتفاقاتی که ذهن دانش‌آموز را دچار اختلال می‌کند؛ مانند:
- ۱۰۸..... رفع مشکل حواس‌پرتی دانش‌آموز توسط معلم توانا:
- ۱۱۲..... نشانه‌های کلاس بیمار.....

- ۱۱۳ راهکارهای عملی
- ۱۱۴ هنر رفتار با دانش آموز دشوار
- ۱۱۴ دانش آموز زورگو و متخاصم :
- ۱۱۴ دانش آموزان همیشه شاکی :
- ۱۱۵ دانش آموزان بسته :
- ۱۱۵ دانش آموزان همیشه منتقد :
- ۱۱۵ دانش آموزان کم حرف و منفعل :
- ۱۱۶ دانش آموزان یخی :
- ۱۱۶ دانش آموزان پر حرف
- ۱۱۷ دانش آموز خود خواه :
- ۱۱۷ دانش آموزان بی مسئولیت
- ۱۱۷ دانش آموزان ریز نگر :
- ۱۱۸ دانش آموزان نامنظم :
- ۱۱۸ دانش آموزان خیلی خوب :
- ۱۱۹ اندیشه ی معلمی
- ۱۱۹ معلم و خودش
- ۱۲۰ معلم و دانش آموزان
- ۱۲۰ پرورش دانش آموز با مسئولیت
- ۱۲۱ مسئولیت باید :
- ۱۲۱ روانشناسی دست خط
- ۱۲۱ *دست خط مرتب و خوانا...

- ۱۲۲ * دست خط نامرتب.....
- ۱۲۲ * دست خط پررنگ با فشار زیاد قلم.....
- ۱۲۲ * دست خط کمرنگ.....
- ۱۲۲ * دست خط ریز.....
- ۱۲۲ * دست خط درشت.....
- ۱۲۲ * دست خط درم و فشرده.....
- ۱۲۳ * تند و آهسته نوشتن.....
- ۱۲۳ * تند و خوابزد نوشتن.....
- ۱۲۳ * نوشتن کلمات با غلطه.....
- ۱۲۳ * نوشتن کلمات با فاصله.....
- ۱۲۳ ۵ دقیقه آخر کلاس.....
- ۱۲۴ □ در ۵ دقیقه پایانی کلاس که حواس بچه‌ها به بیرون کلاس است.....
- ۱۲۴ □ مطلب و موضوع جدیدی را درس ندهید.....
- ۱۲۴ □ بدون جمع بندی کلاس را تمام نکنید.....
- ۱۲۴ □ دقایق پایانی کلاس را می‌توان به کمک دانش آموزان اداره کرد.....
- ۱۲۵ * پیشنهادات قابل تأمل.....
- ۱۲۶ * اشتباهات رایج میان معلم های تازه کار.....
- ۱۲۶ * ۵) نظم و انضباط را قربانی محبوبیت نکنید.....
- ۱۲۶ * ۶) کار مدرسه را به خانه نبرید.....
- ۱۲۶ * ۷) در انتهای صف باشید.....
- ۱۲۷ * ۸) مشکلات کوچک را نادیده نگیرید.....

- دانش‌آموزان از معلمان خود چه می‌خواهند؟ ۱۲۷
- تکلیف ۱۲۸
- تنوع تکالیف کلاس و منزل ۱۲۸
- *- تکالیف فردی: ۱۲۸
- *- تکالیف گروهی: ۱۲۸
- *- تکالیف عمومی (یکنواخت): ۱۲۸
- *- تکالیف انتخابی: ۱۲۸
- انواع تکالیف ۱۲۹
- * تعریف تکالیف: ۱۲۹
- * هدف تکالیف: ۱۲۹
- * ویژگی‌های تکالیف سودمند: ۱۲۹
- چه انتظاری در انجام تکالیف توسط دانش‌آموز باید داشته باشیم؟ ۱۲۹
- تکالیف پیشنهادی ۱۳۰
- ابزارهای ارزشیابی توصیفی در دوره‌ی ابتدایی: ۱۳۳
- * پوشه کار: ۱۳۳
- * آزمون عملکردی ۱۳۳
- * چک لیست: ۱۳۳
- * واقعه نگاری: ۱۳۳
- * خودسنجی و همسال سنجی: ۱۳۴
- * آزمون‌های مداد کاغذی: ۱۳۴
- * تکالیف درسی: ۱۳۴

- ۱۳۵ اهمیت و ضرورت پوشه کار
- ۱۳۵ مزیت استفاده از پوشه کار
- ۱۳۶ اجزاء و عناصر پوشه کار دانش آموز
- ۱۳۶ ۱- پوشه:
- ۱۳۶ ۲- جلد و مشخصات روی جلد
- ۱۳۶ ۳- فهرست محتوا
- ۱۳۶ ۴- فهرست برگ شرح حال
- ۱۳۷ ۵- برگ خود ارزیابی دانش آموزان
- ۱۳۷ ۶- نمونه برگ ارزیابی مدیر از پوشه کار
- ۱۳۷ ۷- نمونه برگ ارزیابی معلمان
- ۱۳۷ ۸- نمونه برگ پیشرفت تحصیلی ترمی دومانه
- ۱۳۷ رهنمودهایی برای ایجاد پوشه کاربر
- ۱۳۸ برنامه پیشنهادی سالانه‌ی آموزگاران ابتدایی